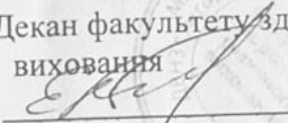

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра наук про здоров'я

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету здоров'я та фізичного
виховання

Едуард СИВОХОП
« 28 » 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОСЕКСУАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ЛЮДИНИ:
НОРМА І ПАТОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Клінічна психологія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «**Психосексуальний розвиток людини: норма і патологія**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки** спеціальності **053 Психологія** освітньої програми «**Клінічна психологія**»

Розробник: Палько Т.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри наук про здоров'я

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри наук про здоров'я

протокол № 16 від «27» серпня 2024 року

В.о. завідувача кафедри _____ Мар'яна ДУБ

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

протокол № 12 від «27» серпня 2024 року

Голова науково-методичної комісії _____ Фелікс ФІЛАК

1.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	2-й	3-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,3 самостійної роботи студента –3,3	2-й	4-й
	Лекції:	
	20 год.	10 год.
	Практичні (семінарські):	
	40 год.	8 год.
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усно	Самостійна робота:	
	60 год.	102 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни за вибором «**Психосексуальний розвиток людини: норма і патологія**» є підготовка фахівців спеціальності 053 «Психологія» за освітнім ступенем бакалавра відповідно до державних стандартів та освітньо-професійної програми підготовки «Клінічна психологія».

Мета курсу – з урахуванням соціокультурного підходу та сучасної біопсихосоціальної концепції здоров'я взагалі і сексуального здоров'я зокрема, розглянути психологічні основи психосексуального розвитку людини, психофізіологію сексуальних проявів та сексуальних стосунків, межі сексуальної норми і патології; психологічні основи статевого прояву; складові сексуальної норми, поняття сексуального здоров'я; висвітлити питання психосексуального розвитку, ознайомити студентів із методами психолого-сексологічного дослідження чоловіків, жінок.

Програмні компетентності

Відповідно до застосування психологічних знань у практичних ситуаціях ОПП, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні:

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність бути критичним і самокритичним.

Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Навички міжособистісної взаємодії.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові:

Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ

Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків

Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел

Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій

Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження

Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту

Здатність дотримуватися норм професійної етики

Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Розуміння сфер компетентності та специфіки професійної діяльності клінічного психолога

Розуміння психологічної сутності станів здоров'я та хвороби, знання критеріїв та методів дифіагностики для визначення психічної норми та патології

Розуміння принципів та вміння комплексно застосовувати методи психодіагностики, психокорекції, психореабілітації та психопрофілактики в роботі з хворими

Розуміння закономірностей функціонування основних фізіологічних систем і психічних функцій людини у нормі та патології, чинників, що впливають на зміну психічних якостей людини під впливом хвороби

Розуміння зв'язку клінічної психології з суміжними сферами знання (психопатологією, патопсихологією, психофізіологією, нейрофізіологією, нейропсихологією, психосоматикою, наркологією, дефектологією, психотерапією, ін.) та використання інтегративного підходу в своїй діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Потребує базових знань з навчальних дисциплін «Загальна психологія», «Анатомія центральної нервової системи», «Фізіологія вищої нервової діяльності», «Психологія розвитку та вікова психологія».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Клінічна психологія», вивчення навчальної дисципліни **«Психосексуальний розвиток людини: норма і патологія»** повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання
Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням Інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань
Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості
Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
Знати та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога
Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни.

Очікувані результати навчання з дисципліни
У процесі аналізу та пояснення психічних явищ, процесів, станів та властивостей демонструвати вільне володіння категорійно-поняттєвим апаратом, диференціювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та обґрунтовувати шляхи їх розв'язання, вміло застосовувати методи теоретичного й експериментального дослідження у професійній діяльності. Проводити дослідження психологічних факторів сексуальних розладів з метою

розроблення шляхів діагностування психогенних сексуальних розладів та їх терапії.
Вирізняти і характеризувати психологічні закономірності та механізми сексуального реагування людини, а також особливості розвитку й функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, добирати та структурувати матеріал для розкриття певного питання, теми чи проблеми в усній або письмовій формі з метою вирішення професійних завдань з розширення і поглиблення досліджень людської сексуальності.
Додержуватися пріоритету інтересів людини, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні, гендерно-вікові чи статеві відмінності.
Розуміти необхідність постійного професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку задля професійної самореалізації.
Розв'язувати важливі теоретичні та практичні проблеми психології з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.
Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності, започатковувати, планувати, реалізувати та коригувати послідовний процес ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік;
- термінологічні диктанти;
- тести;
- розв'язування ситуаційних задач, есе;
- презентації результатів СРС.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: індивідуальне усне опитування, індивідуальне письмове опитування, тестовий контроль (I-II рівня) (письмовий та онлайн), вирішення типових практичних завдань.

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота (теоретичні питання, тестові та практичні завдання).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний (стаціонарно чи онлайн) залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1,2)

Поточне оцінювання та самостійна робота												
Змістові модулі 1,2											Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	СРС	50	100
30*											20	

T1, T2 ... – теми, СРС – самостійна робота студента

* - відповідно до таблиці «Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни»

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
1. Практичні заняття*	5	30	5	30
1.1. Письмове чи онлайн тестування при тематичному оцінюванні	1 (10 тестів)	10	1 (10 тестів)	10
1.2. Глосарій: термінологічний диктант	1	5	1	5
1.3. Усна відповідь	4	10*	4	10*
1.4. Розв'язок ПОЗ**	1	5	1	5
3. Самостійна робота (виконання навчально-дослідних завдань).	5	20	5	20
3.1. Тези доповіді, добірки статей, анотований список джерел	1	7	1	7
3.2. Презентація результатів виконаних завдань ***	1	5	1	5
3.3. Укладання схем/ порівняльних таблиць/ картотеки методик з обґрунтуванням застосованих параметрів	1	8	1	8
4. Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

* розраховується як середній бал за всі практичні

** професійно-орієнтована задача

*** виконується за вибором студента

Примітка. Навчання на сайті <https://prometheus.org.ua/> ПРОГРАМИ ЄС ЕРАЗМУС+ з поданням сертифікату про результат навчання.

При оцінюванні СРС визнаються та зараховуються результати неформального та/або інформального навчання, які за тематикою та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його складовим (розділ, тема, індивідуальне завдання тощо), передбачені РП даного освітнього компонента (Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, уведеного в дію наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 99/01-04 від 19.12.2023 р.(п.2.8, п.2.9)).

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Упродовж семестру з дисципліни проводяться 2 модульні контрольні роботи (МКР). Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів у межах окремого змістового модулю здійснюються за 100-бальною шкалою. МКР складається з вирішення тестових завдань, володіння термінами, теоретичних питань та задачі або проблемного питання практичного змісту. Розподіл балів за результат виконання МКР визначається таким чином: максимально 50 балів – МКР . До модульної контрольної роботи допускаються всі студенти. На виконання письмового компонента МКР відводиться до двох академічних годин. В МКР є 6 тестових завдань, глосарій (4 терміна), 2 теоретичні питання, 1 задача або

проблемне питання практичного змісту. Правильна відповідь за кожний окремий тест оцінюється в 2 бали, за терміни – по 2 бали, теоретичне питання – у 10 балів, за задачу або проблемне питання практичного змісту – 10 балів.

За допомогою письмової модульної контрольної роботи оцінюється ступінь засвоєння пройденого матеріалу за максимальною рейтинговою оцінкою – 50 балів. Студент, який не з'явився на МКР з поважної причини, може пройти його у визначений кафедрою термін.

Шкала контролю модульної контрольної роботи

Показники	Бали
Письмова модульна контрольна робота:	0 – 50:
тестові завдання (6 тестових завдань, за кожну правильну відповідь нараховується 2 бали)	0 - 12
- термінологічний диктант (4 терміни, за кожну правильну відповідь нараховується 2 бали)	0 - 8
2 теоретичні питання (за кожну правильну відповідь нараховується 10 балів)	0 - 20
задача або проблемне питання практичного змісту	0 - 10

Підсумковий модульний контроль з дисципліни проводиться у вигляді заліку в кінці семестру і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали умови договору про навчання та усі види обов'язкових робіт (самостійних завдань, рефератів тощо), передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Відповідальний працівник деканату у відомості проти прізвища такого студента робить позначку «недопущений». Якщо підсумкова модульна оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова (семестрова) оцінка з навчальної дисципліни. Вона може бути виставлена у відомість обліку успішності та залікову книжку (індивідуальний навчальний план) до початку екзаменаційної сесії, відразу після оголошення результатів останнього модульного контролю. При цьому присутність студента є обов'язковою. За наявності бажання підвищити рейтинг студент складає залік. Для підвищення позитивної оцінки надається одна спроба. Незалежно від того, чи студент складає залік/іспит у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, викладач виставляє студенту оцінку, керуючись виключно рівнем його знань, виявлених на залікові, тобто, виходячи із 100 балів, але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів за всі	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
-------------------	-------------	-------------------------------

види навчальної діяльності		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психосексуальний розвиток людини: норма і патологія»

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль1

Психологічні особливості сексуальності

Тема 1. Психологія сексуальності як галузь психології. Історичні етапи вивчення сексуальності людини.

Тема 2. Розвиток сексуальності особистості. Статеві відмінності в психологічних якостях.

Тема 3. Соціокультурні та психологічні аспекти чоловічої й жіночої сексуальності. Культура сексуальних взаємин.

Тема 4. Психологія сексуальності: основні форми статевого життя людини.

Модуль2

Сексуальна норма та сексуальні розлади

Тема 5. Розвиток статевої ідентичності. Межі сексуальної норми і патології.

Тема 6. Семіотика порушень сексуального здоров'я.

Тема 7. Порушення статевої самосвідомості.

Тема 8. Сексуальні порушення, зумовлені невротичними розладами.

Тема 9. Концепція сексуального здоров'я. Психопрофілактика порушень сексуального здоров'я та консультування у практиці психолога.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 120					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
2-й семестр						
Модуль 1						
Психологічні особливості сексуальності						
Тема 1. Психологія сексуальності як галузь психології. Історичні етапи вивчення сексуальності людини.	10	2	2			6
Тема 2. Розвиток сексуальності особистості. Статеві відмінності в психологічних якостях.	12	2	4			6
Тема 3. Соціокультурні та психологічні аспекти чоловічої й жіночої сексуальності. Культура сексуальних взаємин.	14	2	4			8
Тема 4. Психологія сексуальності: основні форми статевого життя людини.	16	2	4			10
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	54	8	16			30
Модуль 2						
Сексуальна норма та сексуальні розлади						
Тема 5. Розвиток статевої ідентичності. Межі сексуальної норми і патології.	12	2	4			6
Тема 6. Семіотика порушень сексуального здоров'я.	14	4	4			6
Тема 7. Порушення статевої самосвідомості.	12	2	4			6
Тема 8. Сексуальні порушення, зумовлені невротичними розладами.	12	2	4			6
Тема 9. Концепція сексуального здоров'я. Психопрофілактика порушень сексуального здоров'я та консультування у практиці психолога.	12	2	4			6
Модульна контрольна робота	2		2			
Залік	2		2			
Разом за модуль	66	12	24			30
Разом за семестр	120	20	40			60

	Кількість годин: 120
--	----------------------

Назви змістових модулів і тем	Форма навчання: заочна				
	Усього	у тому числі			
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота
4-й семестр					
Модуль 1					
Психологічні особливості сексуальності					
Тема 1. Психологія сексуальності як галузь психології. Історичні етапи вивчення сексуальності людини.	13	1	1		11
Тема 2. Розвиток сексуальності особистості. Статеві відмінності в психологічних якостях.	12,5	1	0,5		11
Тема 3. Соціокультурні та психологічні аспекти чоловічої й жіночої сексуальності. Культура сексуальних взаємин.	12,5	1	0,5		11
Тема 4. Психологія сексуальності: основні форми статевого життя людини.	14	1	1		12
Разом за модуль	52	4	3		45
Модуль 2					
Сексуальна норма та сексуальні розлади					
Тема 5. Розвиток статевої ідентичності. Межі сексуальної норми і патології.	15	2	1		12
Тема 6. Семіотика порушень сексуального здоров'я.	13,5	1	0,5		12
Тема 7. Порушення статевої самосвідомості.	12,5	1	0,5		11
Тема 8. Сексуальні порушення, зумовлені невротичними розладами.	12,5	1	0,5		11
Тема 9. Концепція сексуального здоров'я. Психопрофілактика порушень сексуального здоров'я та консультування у практиці психолога.	12,5	1	0,5		11
Разом за модуль	66	6	3		57
Залік	2		2		
Разом за семестр	120	10	8		102

6. 3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Психологія сексуальності як галузь психології. Історичні етапи вивчення сексуальності людини.	2	1
2	Розвиток сексуальності особистості. Статеві відмінності в психологічних якостях.	4	0,5

3	Соціокультурні та психологічні аспекти чоловічої й жіночої сексуальності. Культура сексуальних взаємин.	4	0,5
4	Психологія сексуальності: основні форми статевого життя людини.	4	1
5	Модульна контрольна робота	2	
6	Розвиток статевої ідентичності. Межі сексуальної норми і патології.	4	1
7	Семіотика порушень сексуального здоров'я.	4	0,5
8	Порушення статевої самосвідомості.	4	0,5
9	Сексуальні порушення, зумовлені невротичними розладами.	4	0,5
10	Концепція сексуального здоров'я. Психопрофілактика порушень сексуального здоров'я та консультивання у практиці психолога.	4	0,5
11	Модульна контрольна робота	2	
12	Залік	2	2
Разом		40	8

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Предмет психології сексуальності. Методи психологічного дослідження сексуальності. Історичні етапи вивчення сексуальності людини. Ознайомлення й опрацювання інформаційних джерел з фондів бібліотек та Інтернет-ресурсами щодо пошуку інформації. Аналіз зразків анотацій, бібліографій, тез, конспектів та рефератів. <i>Укладіть глосарій:</i> випишіть із словників та навчальних посібників ключові поняття теми (сексологія, полігамія, платонічне кохання, герокомія, сексуальна енергія, лібідо, Едіпів комплекс).	6	11
2	Психосексуальний розвиток людини. Стадії психосексуального розвитку за З.Фройдом. Особливості психосоціального розвитку за Е.-Г-Еріксоном. Відмінності чоловічої та жіночої сексуальності <i>Проаналізуйте відмінності чоловічої та жіночої сексуальності і складіть порівняльну таблицю.</i>	6	11
3	Психологічні аспекти сексуальності. Порівняльний аналіз чоловічої і жіночої сексуальності. <i>Напишіть есе на тему: «Культура сексуальних взаємин».</i>	8	11
4	Основні форми статевого життя людини. Статевий темперамент.	10	12

	Аналіз зразків анотацій, бібліографій, тез, конспектів та рефератів.		
5	Сексуальна норма. Теорії розвитку статевої ідентичності. Дошлюбний секс. Позашлюбний секс. Спектр ставлення до дошлюбних і позашлюбних статевих стосунків у різних культурах і традиціях. <i>Опишіть своє бачення у вигляді есе.</i>	6	12
6	Класифікація порушень сексуального здоров'я. Сексуальні розлади. Причини виникнення сексуальних розладів. Проаналізуйте семіотику порушень сексуального здоров'я. <i>Укладіть глосарій:</i> випишіть із словників та навчальних посібників ключові поняття теми (семіотика, лібідо, психічний асперматизм, фригідність, вагінізм, психогенна аменорея, аноргазмія, німфоманія). <i>Підготуйте реферат за обраною темою:</i> 1. «Синдром Кляйнфельтера», 2. «Синдром Тернера-Шерешевського», 3. «Гермафродитизм і псевдогермафродитизм», 4. «Синдром домініканської республіки Гуведосе».	6	12
7	Зміст та причини виникнення порушення статевої самосвідомості. Основні причини порушення статево-рольової поведінки. Форми девіацій статевої переваги. Проаналізуйте порушення статевої самосвідомості. <i>Укладіть глосарій:</i> випишіть із словників та навчальних посібників ключові поняття теми (пропедевтика, сексуальний розлад, сексуальний дискомфорт, нарцисизм, ексгібіціонізм, візіонізм, фетишизм, фетишистський трансвестизм, зоофілія, некрофілія, гомосексуалізм, лесбійство, бісексуалізм, психогенна аменорея, імпотенція, інтерсексуальні стани, вірогамія).	6	11
8	Сексуальні порушення внаслідок тривожно-фобічних розладів, посттравматичного стресового розладу та іншого характеру Ознайомлення й опрацювання інформаційних джерел з фондів бібліотек та Інтернет-ресурсами щодо пошуку інформації. Аналіз зразків анотацій, бібліографій, тез, конспектів та рефератів.	6	11
9	Сутність соціального та психологічного забезпечення сексуального здоров'я. Психологічна діагностика порушень сексуального здоров'я. Психопрофілактика порушень сексуального здоров'я та консультування у практиці психолога Розробити заходи, підібрати інструментарій щодо зазначеного напрямку роботи психолога. <i>Написання звіту.</i>	6	11
Разом		60	102

*Примітка. Самостійна робота виконується студентами денної та заочної форми навчання у вигляді письмового повідомлення згідно з визначеними завданнями.

Самостійна робота над навчальною дисципліною також включає: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до практичних занять; систематизацію

вивченого матеріалу перед заліком (іспитом); опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей; переклад іноземних джерел встановленої тематики; розроблення схем, таблиць, діаграм, мультимедійних презентацій тощо.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: фліп-чарт, мультимедійний проектор (монітор), комп'ютер (стаціонарний чи ноутбук), сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» (<https://moodle.uzhnu.edu.ua/>), Google Meet., ін.

Методи навчання

1. Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни **«Психосексуальний розвиток людини: норма і патологія»**:

- навчальні заняття
- самостійна робота студентів
- робота в наукових бібліотеках та мережі Інтернет.

2. Види навчальної роботи студентів:

- лекція
- практичне заняття
- залік.

З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни **«Психосексуальний розвиток людини: норма і патологія»** використовуються різноманітні методи навчання, а саме: вербальні (словесні), наочні та практичні методи, які включають в себе як подання матеріалу викладачем (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), так і роботу студентів з книжкою (підручником, довідковою, науково-популярною і навчальною літературою) та глобальною мережею Інтернет, ін. Метод викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостям (інтелектуальним, психологічним, морально-етичним тощо) студентів, наявним умовам і часу, відведеному для вивчення теми. В ході лекцій використовуються наступні методи:

- пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний метод (розповідь, лекція, пояснення, робота з роздатковим матеріалом, підручником, демонстрація та ін.)
- проблемний метод подачі навчального матеріалу, частково-пошуковий або евристичний методи (викладач розділяє проблему на частини, студенти здійснюють окремі кроки щодо розв'язування під проблем).

Під час викладання навчального матеріалу лекції використовується мультимедійна презентація.

Перелік методів навчання, що використовуються у процесі вивчення дисципліни:

- 1) *за типом пізнавальної діяльності*: пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; проблемного викладу; дослідницький; аналітичний; індуктивний; дедуктивний
- 2) *за основними етапами процесу*: формування знань; формування умінь і навичок; застосування знань; узагальнення; закріплення; перевірка
- 3) *за системним підходом*: стимулювання та мотивація; контроль та самоконтроль
- 4) *за джерелами знань*: словесні – розповідь, пояснення, лекція; наочні – демонстрація, ілюстрація
- 5) *за рівнем самостійної розумової діяльності*: проблемний; частково-пошуковий; дослідницький; метод проблемного викладання.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бойко М.І., Білобровка Р.І. та інші. Сексологія та сексопатологія. В-во: АДЕФ-Україна. 2023.304 с.
2. Ворнік Б.М., Кришталь Є.В. Сексологія і сексопатологія: підручник. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». 2023, 2-е перероблене і доповнене видання.631 с.
3. Бочелюк В.Й., Черепехіна О.А. Психологія сексуальності. Навчальний посібник. Видавничий дім "Скіф". 2023. 312 с.
4. «Психосексуальний розвиток людини: норма і патологія»: методичні рекомендації до вивчення дисципліни для здобувачів вищої освіти рівня «бакалавр» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 053 «Психологія» // Авт-уклад. Т. В. Палько. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. 40с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/71262>

Допоміжна література

1. Берн Е. Секс у людському коханні. Ігри, в які грають у ліжку. Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2021. URL: <https://knigogo.com.ua/chitati-online/seks-u-lyudskomu-kohanni/>
2. Діденко С.В. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків. Київ: Арістей. 2003.
3. Іванченко С. М. Трансгендерність, гендерна ідентичність і гендерні стереотипи». URL: <http://psystudy.ru/index.php/num/2009n6-8/259-ivanchenko8.html>
4. Кравець В.П. Психофізіологічні та психолого-педагогічні аспекти формування усвідомленого батьківства. Київ.: Видавничий центр "Академія". 2001. 244 с.
5. Кравець В.П. Теорія і практика дошлюбної підготовки молоді. Київ: Київська правда, 2000. 688 с.
6. Кравець В.П., Говорун Т.В., Кікінежді О.М. Стратегія статевого виховання дітей (Метод. рекомендації). Тернопіль: Навч. Книга.Богдан. 2000. 40 с.
10. Основи сексуальної просвіти. Посібник-помічник для фахівців і фахівчинь, які працюють із дітьми та родинами. Посібник створено ГО «Дівчата» у співпраці з ЮНІСЕФ за фінансової підтримки уряду Іспанії у 2024 році. 79 с. URL: https://www.unicef.org/ukraine/media/45876/file/sexeducation_experts.pdf.pdf
11. Цимбалюк І. М. : Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навчальний посібник. Київ: ВД «Професіонал», 2005. 656 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Tsymbaliuk_Ivan/Psykholohichne_konsultuvannia_ta_korektsiia_Modulno-reitynhovyi_kurs.pdf
12. Музалевська А.С. Україномовна адаптація тесту «The multidimensional sexuality questionnaire».URL: https://er.ucu.edu.ua/bitstream/handle/1/2737/Muzalevska_mag.pdf?sequence=1&isAllowed=y
13. Яцина О.Ф. Дискурс сексуальності як спосіб означування практик та ідентичностей. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія» : зб.наук.пр./Ред.кол.: Пазюра Н.В. Мукачєво : Вид-во МДУ,2020. Том 6. №2. С.74-82.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. ТОВ «Центр учбової літератури» <https://www.culonline.com.ua/>
2. Пошукова система Google Scholar <http://scholar.google.com>
3. Пошукова система Base <https://www.base-search.net/>
4. Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM) <https://oai.org.ua/>
5. Наукова бібліотека (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>)

6. е-репозитарій ([https:// www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/dspace](https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/dspace))
7. сайт е-навчання ([https:// e-learn.uzhnu.edu.ua/](https://e-learn.uzhnu.edu.ua/)).
8. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>
9. Дніпропетровська центральна міська бібліотека(www.library.dp.ua)
10. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (www.nbuv.gov.ua)